

Stichting HEST: Jaarverslag 2020 en plannen voor 2021

Onze missie

HEST ondersteunt door middel van de inzet van vrijwilligers de mantelzorgers van terminaal zieke mensen die thuis willen sterven.

Achtergrond

De stichting Hulpgroep Ernstig Zieken en Stervenden Thuis (HEST) is opgericht in 1983. De stichting heeft als doelstelling het thuis sterven voor de inwoners van Ermelo, Putten en Garderen beter mogelijk te maken.

Terminaal zieke mensen willen veelal het liefst thuis sterven. In de thuissituatie komt de zorg voor een stervende voor een belangrijk deel neer op mantelzorgers. De taak van mantelzorgers beslaat 24 uur per dag en 7 dagen in de week en is dan ook zeer zwaar. Meestal staan de beroepsmatige zorgverleners van de thuiszorgorganisaties hen hierbij terzijde. In de nachtelijke uren is deze hulp echter slechts beperkt beschikbaar. HEST kan en wil een rol spelen door het bieden van aanvullende hulp. De hulp van HEST wordt vooral tijdens de nachtelijke uren verleend en bestaat uit het waken en waar nodig overnemen van de verzorging. De mantelzorger kan zo tot een goede nachtrust komen en is daardoor beter en langer in staat om zijn of haar dierbare thuis te verzorgen.

De medewerkers van HEST zijn allen vrijwilliger: zij doen hun werk belangeloos. De hulp van HEST is kosteloos: voor degenen die er gebruik van willen maken bestaat er dus geen financiële drempel.

Organisatie

De stichting HEST wordt bestuurd door een driekoppig bestuur.

De feitelijke zorg wordt verleend door vrijwilligers welke zijn gegroepeerd over respectievelijk Ermelo en Putten. Zij worden bij hun werkzaamheden aangestuurd door de coördinatoren.

Als in dit jaarverslag gesproken wordt over ‘vrijwilligers’ wordt bedoeld op de HEST-medewerkers die de feitelijke zorg leveren.

Werkwijze

De hulp van HEST wordt meestal aangevraagd door organisaties voor beroepsmatige zorg als Buurtzorg, Icare, of andere thuiszorgorganisaties. Een mantelzorger of een familielid kan ook rechtstreeks hulp aanvragen. Ook de huisarts, het kerkgenootschap van de zieke, een welzijnsorganisatie, een zorginstelling of het maatschappelijk werk kunnen hulp aanvragen. De aanvraag wordt behandeld door de betreffende coördinator. Zo nodig wordt door deze een huisbezoek afgelegd. Waar dat wenselijk is wordt overlegd met de huisarts en/of de thuiszorgorganisatie. Nadat de hulpvraag is beoordeeld, schakelt de coördinator een HEST-vrijwilliger in. Soms kan de hulp dezelfde nacht nog worden geboden. Als de zorgverlening meerdere nachten beslaat, worden bijna altijd verschillende vrijwilligers ingeschakeld. Het is echter helemaal afhankelijk van het aantal op dat moment beschikbare vrijwilligers hoeveel nachten per week kan worden gewaakt.

De coördinator begeleidt het proces en dient als vraagbaak voor de vrijwilligers. Na afloop van de zorgverlening evalueert de coördinator met de mantelzorger en de vrijwilligers.

De vrijwilligers van Ermelo en Putten ondersteunen elkaar zo nodig over en weer.

Afhankelijk van de zorgbehoefte kunnen zij door de coördinatoren dus in het hele werkgebied worden ingezet.

Vrienden van HEST

In 1998 werd de stichting ‘Vrienden van HEST’ opgericht. Doelstelling van de ‘‘Vrienden van HEST’’ is het ondersteunen van de stichting HEST.

De stichting ‘‘Vrienden van HEST’’ heeft een eigen bestuur en maakt géén deel uit van de organisatie van HEST. Tussen beide organisaties bestaan wel nauwe contacten.

Kennisbevordering

Aan de kennisbevordering van de vrijwilligers van HEST wordt veel aandacht besteed. Bij hun entree krijgen zij de introductie cursus ‘‘Terminale Zorg’’ van de koepelvereniging Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg (VPTZ) of een op maat gesneden cursuspakket dat o.a. bestaat uit opleidingsmodules welke deels elders worden verzorgd (o.a. door het Willem Holtrop Hospice te Ermelo).

Daarna volgen zij eens per anderhalf jaar een bijscholingscursus. Voorts zijn er incidentele cursussen, zoals een tilcursus.

Ter ondersteuning van elkaar komen de vrijwilligers regelmatig bijeen in de zogenaamde terugkom-bijeenkomsten. De coördinatoren spelen hierbij een stimulerende en voorwaardenscheppende rol.

Personele wijzigingen vrijwilligers in 2020

Als nieuwe vrijwilliger is het afgelopen jaar welkom geheten: Beb de Windt (januari 2020). In 2020 hebben afscheid genomen: Suus Meddens (november 2020), Gerda Rechthoijt (november 2020) en Lode van Leeuwen (december 2020).

Personele samenstelling dd 31 december 2020

Het team-Putten had op 31 december 2020 acht vrijwilligers en twee coördinatoren.

Het team-Ermelo had op 31 december 2020 zeven vrijwilligers; de functie van coördinator was vacant.

Het bestuur van HEST bestond op 31 december 2020 uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. Een ICT-deskundige ondersteunt het bestuur.

Financiering

HEST is voor zijn financiering vooral afhankelijk van subsidie. Het Ministerie van VWS verstrekt jaarlijks een subsidie waarvan de grootte afhankelijk is van het aantal cliënten waaraan in de zogenaamde referentieperiode hulp is verleend. De referentieperiode beslaat 3 jaren (voor de subsidie voor 2020 is de referentieperiode 2016 t/m 2018).

De gemeente Putten verstrekke t/m 2019 jaarlijks een kleine aanvullende subsidie. Voor 2020 hebben wij i.v.m. onze stabiele financiële situatie geen gemeentelijke subsidie meer aangevraagd. Ook voor 2021 zullen we dit niet meer hoeven doen.

Van de stichting ‘‘Vrienden van HEST’’ verkrijgt HEST een jaarlijks wisselende donatie.

Deze donatie wordt telkenmale besteed aan een specifiek doel.

Besteding van de inkomsten

De inkomsten van HEST worden vooral besteed aan de deskundigheidsbevordering van de medewerkers. De scholing van onze medewerkers vinden wij heel belangrijk.

Ook aan PR geven wij geld uit. Te denken valt aan het onderhoud van onze website, aan promotiemateriaal en aan advertenties. We vinden het van belang dat de inwoners van Ermelo en Putten bekend zijn met het bestaan van HEST. Potentiële cliënten maar ook potentiële vrijwilligers kunnen ons dan beter vinden.

Een ander deel van de inkomsten wordt besteed aan sociale activiteiten. Deze activiteiten dienen ertoe het groepsproces te versterken: ze bevorderen de binding en de noodzakelijke onderlinge samenhang van de vrijwilligers.

Omvang van de in 2020 verleende zorg.

Ermelo 2020 : Aan 6 inwoners is zorg verleend. Het betrof 11 nachten.
Putten 2020 : Aan 14 inwoners is zorg verleend. Het betrof 30 nachten.
Hospice 2020 : Aan 1 cliënt is zorg verleend. Het betrof 1 nacht
Totaal HEST 2020 : Zorg aan 21 inwoners. In totaal 42 nachten.

Niet vermeld zijn de aanvragen die uiteindelijk niet tot daadwerkelijke inzet van een HEST-vrijwilliger hebben geleid. De oorzaken van het achterwege blijven van inzet zijn uiteenlopend van aard (meestal: voortijdig overlijden van de zieke of opname in een zorginstelling). In deze gevallen heeft de betreffende coördinator van HEST veelal wel uitgebreide bemoeienis met de aanvraag gehad.

In 2020 is de samenwerking met het Willem Holtrop Hospice te Ermelo geïntensiveerd. Dat heeft ertoe geleid dat er afspraken zijn gemaakt over de eventuele inzet van HEST-vrijwilligers in het hospice. In 2020 is dat voor het eerst één maal gebeurd. V.w.b. de samenwerking met het Willem Holtrop Hospice zie ook: "Kort verslag van activiteiten in 2020" en "Geplande activiteiten in 2021".

Omvang van de zorg in eerdere jaren

Om een indruk te kunnen krijgen van een eventuele trend zijn onderstaand ook de gegevens van de jaren 2015 t/m 2019 vermeld:

Ermelo 2015 : Zorg aan 10 inwoners. Betrof 33 nachten en 3 dagdelen.
Putten 2015 : Zorg aan 19 inwoners. Betrof 54 nachten.
Totaal HEST 2015 : Zorg aan 29 inwoners. In totaal 87 nachten en 3 dagdelen.

Ermelo 2016 : Zorg aan 12 inwoners. Betrof 20 nachten
Putten 2016 : Zorg aan 18 inwoners. Betrof 109 nachten en 1 dagdeel
Totaal HEST 2016 : Zorg aan 30 inwoners. In totaal 129 nachten en 1 dagdeel.

Ermelo 2017 : Zorg aan 11 inwoners. Betrof 25 nachten.
Putten 2017 : Zorg aan 12 inwoners. Betrof 41 nachten en 4 dagdelen.
Totaal HEST 2017 : Zorg aan 23 inwoners. In totaal 66 nachten en 4 dagdelen.

Ermelo 2018 : Zorg aan 9 inwoners. Betrof 25 nachten.
Putten 2018 : Zorg aan 16 inwoners. Betrof 68 nachten.
Totaal HEST 2018 : Zorg aan 25 inwoners. In totaal 93 nachten.

Ermelo 2019 : Aan 11 inwoners is zorg verleend. Het betrof 35 nachten.
Putten 2019 : Aan 13 inwoners is zorg verleend. Het betrof 35 nachten.
Totaal HEST 2019 : Zorg aan 24 inwoners. In totaal 70 nachten.

Conclusies m.b.t. de omvang van de zorg

Geconcludeerd kan worden dat in 2020 in vergelijking met 2018 en 2019 het aantal cliënten waaraan zorg is verleend iets is gedaald. Waarschijnlijk heeft dat te maken met de coronapandemie.

Over langere tijd bezien (2011 t/m 2020) is het aantal cliënten waaraan zorg wordt verleend per jaar wisselend, maar in grote lijnen ongeveer constant. Het aantal nachten per cliënt vertoont echter wel een dalende trend.

Het aantal vrijwilligers

Tot eind 2018 was een tekort aan vrijwilligers voor HEST nog een belangrijk pijnpunt. Landelijk wordt hetzelfde gezien: overal, ook buiten de zorg, wordt het steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden. Belangrijke oorzaken zijn dat vrouwen vaker betaald werk gaan doen en dat werknemers als gevolg van het opschuiven van de AOW-leeftijd langer moeten werken.

Voor HEST leidde het tekort aan vrijwilligers er de laatste jaren toe dat niet alle vragen om zorg konden worden gehonoreerd.

Begin 2019 kon de balans worden opgemaakt van de diverse acties om nieuwe vrijwilligers te werven (zie onder). Deze balans bleek positief te zijn. Het vrijwilligerstekort leek daarmee voorlopig voor een belangrijk deel opgelost.

Eind 2020 moet worden geconstateerd dat er het afgelopen jaar meer vrijwilligers zijn vertrokken dan er zijn bijgekomen. Dit is reden om de actieve werving in 2021 weer te gaan hervatten.

De invloed van de coronapandemie op het functioneren van HEST in 2020

Sinds begin maart 2020 heeft Nederland te maken met de coronapandemie. Voor heel Nederland heeft dat grote consequenties gehad. Dat gold zeker ook voor HEST.

Voor onze vrijwilligers gold dat de eerste twee maanden de persoonlijke beschermingsmiddelen moeilijk beschikbaar waren.

Bij het aannemen van cliënten zijn we het hele jaar voorzichtig geweest. Onze vrijwilligers vallen, gelet op hun gemiddelde leeftijd, immers in een kwetsbare groep. Het aantal cliënten waaraan in 2020 zorg is verleend, is mede daardoor lager geweest dan zonder corona het geval zou zijn geweest.

Een belangrijk gevolg van de corona pandemie is dat onze scholingsactiviteiten in 2020 goeddeels vervallen zijn. Vooral het niet doorgaan van de tweedaagse nascholing is spijtig geweest. Ook de periodieke terugkombijeenkomsten, een belangrijke deskundigheids bevorderende activiteit, zijn vervallen.

Ook onze sociale activiteiten, met uitzondering van de nieuwjaarsbijeenkomst in januari 2020, zijn in 2020 niet doorgegaan.

Kort verslag van enkele activiteiten in 2020:

1. We hebben ons in 2020 minder dan in eerdere jaren ingespannen om nieuwe vrijwilligers te vinden.

In 2019 was de belangrijkste actie in het kader van de werving het laten verschijnen van wervende artikelen in de lokale kranten van Ermelo, Putten en omgeving. Een locale tekstschrijver (Joliete van Eijden) heeft interviews afgenomen met enkele van onze vrijwilligers en daarvan prachtige artikelen gemaakt. Deze zijn vervolgens pasklaar aangeboden aan de lokale kranten. Dit heeft ertoe geleid dat zich in 2019 een aantal nieuwe vrijwilligers heeft aangemeld, waardoor het vrijwilligersbestand op sterkte kwam. Om die reden hebben we bij de werving in 2020 wat gas terug genomen.

2. De functie van coördinator Ermelo is reeds vier jaar vacant. De beide coördinatoren in Putten zijn tot op heden naar ieders tevredenheid in Ermelo bijgesprongen.
3. Onder normale omstandigheden werken wij actief aan de deskundigheidsbevordering van onze vrijwilligers. Eens per 1,5 jaar wordt door onze koepelorganisatie VPTZ een tweedaagse aanvullende scholing voor ons verzorgd. De laatste cursus dateert van oktober 2018. De eerstvolgende cursus zou plaatsvinden in 2020. Als gevolg van de coronapandemie is deze cursus niet doorgegaan
4. De contacten met het Willem Holtrop Hospice zijn verder aangehaald. Er wordt gestreefd naar een win-winsituatie. HEST profiteert van de opleidingsexpertise van het hospice, terwijl het hospice in de nabije toekomst voor nachtelijke inzet een beroep kan gaan doen op een deel van onze vrijwilligers. Uitgangspunt is vrijwilligheid van onze vrijwilligers: dit zal individueel met hen worden afgesproken. In de tweede helft van 2020 zijn we gestart met een pilot-project, dat in 2021 verder vorm zal krijgen.
5. We hebben mevrouw Gerry Beers, huisarts in Putten, bereid gevonden om met ingang van 2021 ‘ambassadeur van HEST’ te worden. Zie: ‘Geplande activiteiten in 2021’.

Een blik gericht op de toekomst van de palliatieve terminale zorg

De verwachting is dat de behoefte aan palliatieve zorg de komende jaren zal toenemen. Dit geldt niet alleen voor het domein van de beroepsmatige zorg, maar ook voor dat van de informele (vrijwillige) zorg, het domein waarbinnen HEST werkzaam is. Als gevolg van de vergrijzing sterven steeds meer mensen aan chronische aandoeningen. De complexiteit en de duur van de ziekten waaraan zij lijden, neemt bovendien toe.

Voor de omvang van de zorgvraag waarmee HEST te maken zal krijgen, is ook het overheidsbeleid van belang: de overheid streeft er naar om palliatieve terminale zorg minder in ziekenhuizen te laten plaatsvinden en meer in hospices en thuis. De wens van de zieke moet bij het bepalen van de plaats waar hij/zij zal sterven leidend zijn, vindt de Staatssecretaris van VWS.

De indruk bestaat dat de palliatieve terminale zorg landelijk gezien de laatste jaren wat aan het verschuiven is van de thuissituatie naar het hospice. De ervaringen van HEST steunen deze trend nog niet.

Geplande activiteiten in 2021

1. De werving van vrijwilligers wordt weer een belangrijk actiepunt. Aan promotie zullen we tijd, moeite en geld blijven besteden. We zullen ons als HEST presenteren waar dat nuttig lijkt. We blijven proberen artikelen geplaatst te krijgen in de lokale kranten. Gelet op de goede ervaringen zullen we dit wederom doen met de professionele ondersteuning van mevrouw Jolette van Eijden.
2. Voor al onze vrijwilligers wordt, mits de coronaperikelen dit toelaten, in het najaar van 2021 wederom een tweedaagse bijscholingscursus georganiseerd. Voorts zullen wij gebruik blijven maken van het scholingsaanbod van het Willem Holtrop Hospice. Onze coördinatoren bewaken het individuele scholingsniveau van onze vrijwilligers en zullen waar nodig het volgen van bijscholing initiëren.
3. We zullen samen met het Willem Holtrop Hospice vorm geven aan het pilotproject voor onze samenwerking (zie ‘Kort verslag van enkele activiteiten in 2020’).
4. Samen met mevrouw Gerry Beers zullen wij invulling gaan geven aan haar rol van ‘ambassadeur van HEST’. In eerste instantie wordt vooral gedacht aan een rol die onze samenwerking met de huisartsen van Putten en Ermelo faciliteert. Voorts aan een rol bij onze PR in de lokale kranten van Putten en Ermelo.

5. Omdat we onze vrijwilligers niet genoeg kunnen bedanken, zullen we, voor zover de coronaperikelen dit toelaten, in 2021 weer een aantal sociale activiteiten voor hen organiseren: een dagje uit in de zomer en een barbecue in het najaar.